

ACC. N.R. M. 7413 :1-7.

Landskap: Småland. Upptecknat av: P. H. ...
 Härad: Smålands. Adress: Torsås, Sagan.
 Socken: Berga. Berättat av: _____
 Uppteckningsår: 1941. Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Stad och Land.

Berga.

(Ser. folk-
kultur nr. 4
1940)

Skriv endast på denna sida!

Stad och land.

En äldre (hos denna) är varit en ren landbyggt. Begera fick ju stadsrättigheter av Konung Magnus Ladulås 1279 och dess privilegier är som bekant fortfarande i bevarat bland Riksdokumentens medeltida pergamentbrev, för övrigt det äldsta i sitt slag, som bevarat till vår tid. Någon större utveckling nådde aldrig denna stad och det vid den tiden befintliga städerna inom landet voro ju alla relativt små och oöfnyttiga. Historikskrivarna vilja i de flesta fallen följa, att de stannade på gappet med denna stads

ACC. N:R. M. 7413:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

utveckling. Faktum är emellertid att
det fanns ett samhälle på i medel-
tiden, vilket tydligen jämnades med
marken genom eldväda. Valvika kon-
tes efter anslutningshavet hade jämnats
med brända kol och andra rester samt
lösa runnen från den tiden. Båden
dessa samhällen jämnades med mar-
ken på sin tid av karstarna, som
även brände ett flertal byar inom
sörmen. Båden på hela Torv eller
Torget och, enligt traditionen, förkom
utprensningen till på detta Torv. I vä-
narna fisk, flötning, nötte och Jona.
Båda nämnde nämnes på som vitt-
ga handelsvaror i Berga stad på
hällen och en stor marknad, som de
då flyttades till Gungby. den var

ACC. N:R. M. 7413:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

De frimarknad för affärsmännen
i Växjö stad. I slutet på 1600-talet
upplöste en Frist angående platsen
för denna marknad. Växjöborna klaga
de över dess förflyttning från Beza,
där de utsågs sig. De värdar om
ordning med sina varor än i
Springby. Tvisten avgjordes av Kom-
merskollegium 1719 till förmån för
den sistnämnda platsen och sedan dess
har den gamla marknaden, som då
var frimarknad och bibehöll denna värd-
dighet till för några årtionden till.
Vaha, hålls fortfarande.

Ännu för 40-50 år tillbaka vis-
te de gamle myket ut berättat om
Beza stad, och ännu om man
ofta hade talat om. Man beqvade

är gammal vara fastän med ett
starkt av skönt uttryck sådana
som: ja ska te stadi; ja ska ja te sta-
in; ja te vad i stän om besök i
Angholmen - den gamla staden Bergen.

När S. Stambanan anlades ge-
nom landet fanns det ingen stad
i dess väg mellan Rindö och Rindö.
När den var byggd var 373 kilometer.

Järnvägen gick av till sidan om såväl
Bläddja som Jönköping.

Före järnvägens tid följdes
Gårdens Bläddja till Jönköping stä-
des, Jönköpings Muststade, varvid staden
stod låg närmast till och när man
såga det de gamla stadsresorna på
ställdes de. Till länstaden Bläddja, som
ändå ^{utgång av} till 1935 var den enda staden

ACC. N:R. M. 7413:5.

inom länet, ställdes jorden förträdes-
vis vid Tingslagsmässen marknad för
avyttring av väpnade, falskhem m.m.,
men gällde det inhög av spannmål
ställdes mässen mot Rannstaden
Skolmestad. Fyrtiogen var det denna gård
de gamle besäga, när de talade om
att "fäsa te stån", "ha vatt: stån",
"resa te stån" o.s.v.

1928 blev Gungby köping. Det
gick smält, blifvan med utveckling
gen och därför behöfde man här på
Kungö fram i tiden som ända f.o. år. 1870,
ja kanske ända något längre i många
fall för sina salvator till Österns
Erg. På anläggningen tillväxt Gungby
Köping och så blev dess Erg salvator
den för produktionen härifrån. God

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N.R. M. 7413:6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6
I juni 1899 blev Nöpingen järnvägs-
linnans genom Skåne-landsbanans banans
Ettkonst och detta medförde att
Nöpingen trädde i raske utveckling.
Man kan därför säga att man
såg under de senaste årtionden 60-70.
Även menat Gungby, där man
såg att man skall "jaga te stäm",
"jaga te stäm", - vad i stäm o. s. v., fastän
Gungby i verkligheten inte blev
stad järn^{väg} 1936 års ingång.

Gungby stad är centralort
för länets väst med säte för
domaren, läroverksamhet, landfogden,
provinsallmänna m. fl. ämbetsmän.

Efter den raske utveckling som här
sedes underjäs sedan behövs betydligt
mer man inte längre säga att

ACC. N.R. M. 7413:7.

7

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Lyngby är uppland för hela hem-
met liad och ha väl knappast
varit det helles. Måhända Köping
och Strömsvads bruka stora bruksam-
hälle bilden egna handelsområden i
Söder, medan man i de västra sockna-
na fortfarande för till statens
för att sälja sina varor och göra
sina inköp.